

1 TÍTOL

BROSSA AMB ULLS CAMINAIRES.

2 COMPETÈNCIES

percepció, comprensió i valoració

Competència 1. Mostrar hàbits de percepció conscient de la realitat visual i sonora de l'entorn natural i cultural.

Competència 3. Comprendre i valorar elements significatius del patrimoni artístic proper, de Catalunya i d'arreu.

interpretació i producció

Competència 5. Emprar elements bàsics del llenguatge visual amb tècniques i eines artístiques per expressar-se i comunicar-se.

Competència 6. Interpretar música vocal i instrumental amb els elements i recursos bàsics del llenguatge musical.

Competència 7. Emprar els elements i recursos bàsics del llenguatge escènic per expressar-se, interpretar i comunicar-se

imaginació i creativitat

Competència 8. Improvisar i crear amb els elements i recursos bàsics dels diferents llenguatges artístics.

Competència 9. Dissenyar i realitzar projectes i produccions artístiques multidisciplinàries.

3 OBJECTIUS.

- Promoure l'expressivitat, la creativitat i la sensibilitat.
- Considerar l'experimentació com un mètode de treball.
- Guanyar confiança en un mateix i en els altres a través d'una dimensió cooperativa.
- Desenvolupar la relació amb el grup i la socialització respectant i destacant el valor de les diferències existents entre cada individu.
- Emprar diverses tècniques i recursos artístics per representar de forma creativa la realitat, les idees, les emocions, els sentiments, les vivències..., mostrant les adequades competències comunicatives i expressives.
- Expressar-se amb creativitat, mitjançant les eines del llenguatge plàstic, visual i audiovisual i emprar de forma flexible altres recursos, tècniques i mitjans, provinents d'altres àmbits del coneixement.

- Planificar i reflexionar, de forma individual i col·lectiva, sobre el procés de disseny i de realització d'un objecte partint d'uns objectius prefixats i revisar i valorar en cada fase del projecte l'estat de consecució.

4

CONTEXTUALITZACIÓ i DURADA.

Projecte situat en un 4 o 5è de primària de l'Escola Camins de Les Franqueses del Vallès.

Sessió setmanal d'una hora i mitja conduïda per l'especialista d'educació visual i plàstica de l'escola.

És un projecte de llarga durada. Tot i que les arts no es poden programar (incertesa dels processos creatius) s'ha esbossat una planificació de les accions artístiques. Les propostes es poden allargar tant com ho necessiti el grup.

5

DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE.

a) presentació

Per a justificar el projecte i l'apropament al poeta Joan Brossa em baso en un fragment extret de la presentació del projecte educatiu 2018-2019 de la Fundació Joan Brossa.

Joan Brossa fou un poeta atent als canvis del món, i sempre plantejà la seva feina tant lúdica com críticament. Per això podem aprendre tant amb ell: perquè ens fa pensar mentre riem amb el seu enginy. La diversitat de registres que practicà, unida a la seva recerca permanent, el converteixen en un dels poetes del segle XX més actual, divers, suggestiu i compromès. A la vegada, la senzillesa i l'alè poètic de les seves formes el fan assequible des de les primeres edats.

S'ha planificat un projecte al voltant del treball del poeta Joan Brossa intentant defugir de la idea directa de creació de poemes visuals o objectuals. Un apropament al poeta des d'altres camins.

b) experimentació.

Ens aproparem a l'obra d'en Brossa des de quatre camins diferents:

- a) visual.
- b) cos.
- c) música.
- d) paraula i plàstic

És interessant i necessari, quan s'inicia una sessió, fer un recordatori-resum de la sessió anterior i quina projecció encarem.

És interessant i necessari fer un tancament de cada una de les sessions marcant objectius per a les següents.

PRIMERA SESSIÓ: la descoberta.

Per introduir el tema apareixerà a l'aula un poema de l'estil brossià (escrit, visual i/o objecte) que ens afavorirà una conversa. Utilitzarem la tècnica del VTS (estratègies de pensament visual).

Des d'aquesta perspectiva, l'obra d'art no és l'objecte d'estudi, és l'element mediador que ens permet reflexionar sobre nosaltres mateixos, sobre la complexitat del món. No és aprendre sobre art, és utilitzar l'art per aprendre. No és fer història de l'art, ni parlar d'estils, tècniques, moviments, ni endevinar l'artista. El docent, no és el transmissor de coneixements, actua com a facilitador de l'exploració, del diàleg, del debat i de la creació de relats del grup.

FONT: blog del MNAC

Aquest hàbit d'explorar i parlar d'una obra d'art de forma lliure i creativa, des dels referents propis ens permet establir diàlegs per anar descobrint aquest nou artista i la seva obra.

SEGONA SESSIÓ: la vivència urbana.

De l'estil de l'itinerari urbà *PELS CAMINS DE JOAN BROSSA. DEL MACBA A LA SECA* i de la proposta *A LA RECERCA DE LA A* els mestres hauran de preparar la descoberta dels diferents poemes corporis d'en Joan Brossa a la ciutat de Barcelona.

Tal i com diu la Fundació es coneixeran els llocs de referència i d'inspiració del poeta, així com els seus interessos, amistats i el context històric i artístic en què va viure.

Aquesta acció permet als infants viure en primera persona els poemes corporis del poeta més enllà d'una observació sobre paper o una observació digital. Amb aquesta experiència passem de l'anècdota a la categoria.

TERCERA i QUARTA SESSIÓ: la documentació.

Hem parlat i descobert al poeta, hem viscut alguns dels seus poemes corporis i ara necessitem documentar-nos més per poder fer d'experts d'en Joan Brossa.

Treballarem en grups de tres i triarem un poema corpori (visitat o no) o un poema objecte. Hem de documentar-nos al màxim sobre aquella obra ja que a la següent sessió, simulant visites guiades a un museu, haurem de demostrar la nostra expertesa a la resta del grup.

Tota la informació que anem seleccionant caldrà montar-la en una pestanya de lapbook per a la posterior confecció grupal del lapbook d'en Joan Brossa.

Lapbook: És una carpeta o arxivador desplegable fet de cartolina que conté notes, dibuixos, minilibres, fotos i altres materials que recullen d'una manera organitzada i molt visual informació detallada sobre el tema central. La seva principal utilitat és que concentra tota la informació d'una forma gràfica.

El terme ho va utilitzar per primera vegada una mare americana que seguia el mètode Homeschool, modalitat alternativa d'educació que es duu a terme íntegrament a casa i no en un centre educatiu ordinari. Amb el terme feia referència al fet que el projecte complet adquireix el format d'un llibre ("book") que el nen pot posar-se a la seva falda (lap).

És un bon moment per treballar la competència informacional. On busquem? Què busquem? Que triem i destriem? Què seleccionem? Biblioteca? Cercador a internet? Llibres de consulta?

Hi haurà a disposició dels alumnes diferents documents, llibres, vídeos...sobre el poeta.

<https://laberintsbrossians.com/category/descobreix-el-poeta/>

A partir d'un petit full de ruta els grups d'experts hauran d'elaborar una part de la informació sobre documentació general de l'obra i l'artista, un anàlisi més formal, anàlisi tècnic i anàlisi conceptual i una valoració personal.

Les fonts d'informació les trobem físicament a les biblioteques, hemeroteques i arxius o, amb suport digital, al Web. La digitalització de la informació ha revolucionat l'emmagatzematge del document i els avenços tecnològics han fet possible els nous suports electrònics o digitals.

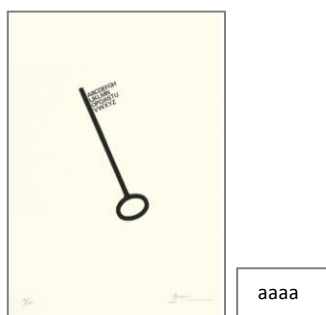
CINQUENA I SISENA SESSIÓ: l'expertesa.

Els experts passen a l'acció. S'organitza l'espai del vestíbul de l'escola com una petita sala del museu on s'exposen les diferents obres triades pels experts.

Imatge i corresponent cartel·la.

Cada grup d'experts, fent ús de la seva expertesa adquirida al llarg de la documentació, haurà de fer una exposició sobre la seva obra triada. La resta del grup es "comportarà" com a visitants de l'exposició amb el corresponent torn de preguntes i dubtes.

SETENA-NOVENA SESSIÓ

el musicograma i el moviment.

Què passa si convidem a fer servir les eines de la dansa per escriure o descriure, llegir l'objecte que conté el relat, per després arribar al seu contingut? Perquè no hi ha dubte, la dansa sap escriure relats amb un alfabet diferent del de l'escriptura, i el constitueixen els passos i les accions corporals.

[...] mirar, admirar i participar de l'art de la dansa (espai, temps, moviment) ballant un llibre.

FONT: Balla'm un llibre de FLIC FESTIVAL

Tornem a fer ús del vestíbul i de la petita exposició gràfica que hem creat al voltant de les obres triades d'en Joan Brossa. Després d'aquest apropament més des de la vessant visual, és el moment d'apropar-nos al poema objecte o al poema corpori des de la música i des del cos.

I ho farem a través dels musicogrames i la frase de moviment.

Continuem treballant amb els mateixos grups i la mateixa obra triada.

Tenim dues sessions per crear una frase de moviment i musicar-la basant-nos en el poema corpori/poema objecte treballat anteriorment com a expert.

Si l'obra triada d'en Brossa fos moviment com seria? Com la representaria?

Si la frase de moviment de l'obra triada tingués so quin seria?

Quins instruments triaria?

referents artístics

Lil Buck ballant a la Fundació Louis Vuitton de Paris.

www.youtube.com/watch?v=fsnerlIGhZY

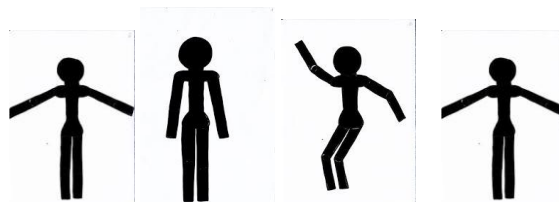
Josué Ullate davant del *Guernica* de Picasso

www.youtube.com/watch?v=ts12LofRoTg

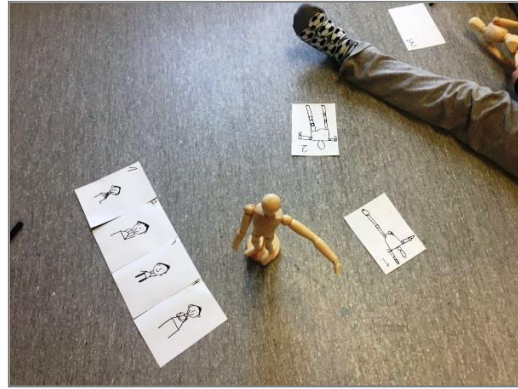
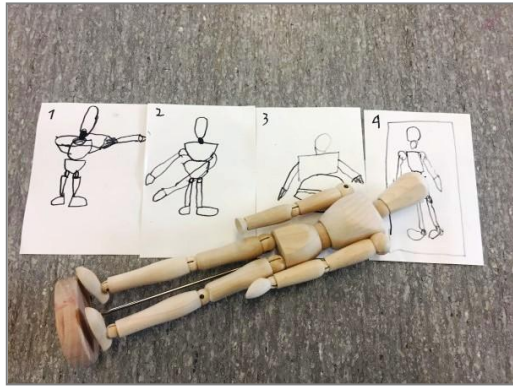
Frase de moviment: tenint com a focus l'obra triada d'en Joan Brossa hem de generar 4 gestos que lligats han de crear una frase de moviment. Treballarem amb el ninot articulat i 4 fulls de paper A5. Hem de pensar el gest, representar-lo amb el ninot articulat i després fer un dibuix del gest al full (dibuix del natural).

Quan tinguem els 4 gestos els unirem i ja tenim una frase de moviment inspirada en l'obra brossiana.

Frase que caldrà practicar per representar-la davant de l'obra i dels companys-espectadors.

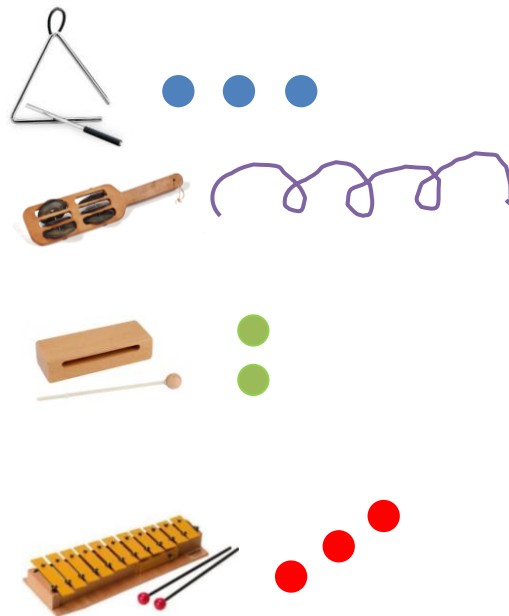
dibuix Carla Estivill

Musicogrames: és una partitura no convencional en pro d'una audició activa, participativa i inclòs interactiva, molt útil a la didàctica musical primària. L'important del musicograma com a recurs educatiu és que és assequible a qualsevol nivell i que amb una mateixa audició podem crear diferents musicogrames per enfocar-los al tema musical i nivell que més ens interessi. A més, és un gran recurs que dona l'oportunitat a l'alumne de crear els seus propis dibuixos en base als elements musicals d'una audició i participar de manera activa en la realització d'aquest instrument d'aprenentatge.

FONT: viquipèdia

Cada grup caldrà musicogramar cada un dels gestos de la seva frase de moviment. Caldrà posar-li música al seu moviment inspirat en la seva obra rossiana. Els alumnes tindran a la seva disposició diferents instruments musicals de la família de percussió.

IMPORTANT: assaig i posada en escena. Silenci abans de començar i just acabar. Situació en l'espai. Respecte pels altres companys. Consciència de treball escènic.

DESENA SESSIÓ: Brossa en moviment.

És el moment de la posada en escena de la frase de moviment musicada per part de cada un dels grups.

Es farà una gravació de vídeo en una única seqüència com a documentació de l'acció.

ONZENA-DOTZENA SESSIÓ: el viatge.

Ara és el moment de tancar aquest viatge artístic a partir de l'obra brossiana i el tancarem a partir de la creació de la documentació del nostre procés artístic.

Cal documentar cada acció artística del procés (descoberta, vivència urbana, documentació, l'expertesa, el musicograma i el moviment i Brossa en moviment) fent ús de diferents tècniques i eines artístiques.

Potenciarem la creació de petits micropoemes visuals i/o objectuals a l'estil Brossa que resumeixen cada una de les accions o potser tot el procés.

Tota la documentació quedarà guardada en una maleta de cartró (a l'estil portfolio de l'artista) i s'acompanyarà de tota la documentació escrita del procés.

També estarà tot documentat al bloc artístic de l'escola així com al bloc vital de cada un dels alumnes.

6 EXTENSIONS

Aquest projecte pot desencadenar moltes extensions que ens permetin treballar aspectes relacionats directe i indirectament amb l'artista i la seva obra.

Cal tenir en compte també les extensions que es poden desprendre a partir de les accions que desenvolupin els alumnes (incertesa dels processos artístics).

Algunes extensions podrien ser...

a) Poesia dibuixada tenint com a referent artístic el projecte Poesia dibuixada del portal Lletra.

b) Immersió en el Fons MACBA a la descoberta de les obres d'en Brossa i d'altres obres treballades al projecte Postdata.

c) Derives cap a altres artistes referents i relacionats: Chema Madoz, Pep Carrió, Jordi Larronch...

d) Texturitzar poemes.

e) Crear poemes dins una caixa tenint com a referent Joseph Cornell o el conte Kassunguilà de Monique Zepeda.

f) ...

7 CRITERIS D'AVUACIÓ

- Formular opinions i argumentacions i al voltant de les manifestacions artístiques i culturals.
- Comunicar de forma visual, sonora i corporal coneixement, pensament, emocions i experiències, tot aplicant i combinant les possibilitats de comunicació del cos, dels sons, de les músiques, de les imatges, dels objectes, de les figures geomètriques i dels recursos digitals.
- Elaborar produccions artístiques que promoguin la valoració crítica del nostre entorn.
- Planificar els processos de producció pel que fa a la previsió de recursos, materials, moments de revisió i a l'assumpció de responsabilitats en el treball cooperatiu.
- Interpretar cançons i danses apreses utilitzant les tècniques bàsiques de la veu i del moviment.
- Crear cançons i participar en creacions individuals i col·lectives emprant degudament la terminologia i grafia corresponents.
- Llegir i interpretar petites partitures amb els elements musicals apresos.

AUTORIA: Marco Fragoso i Vázquez
gener 2019